

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Signis Prædestinationis, Et Reprobationis, Et De Numero Prædestinatorum, Ac Reproborum

Recupito, Giulio Cesare

Lvgdvni, 1681

Cap. III. Prædestinatorum numerum inter adultos fideles excedi à numero reproborum ostenditur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44272

etione omnium hominum qui fuerunt, qui sunt, qui erunt, superent multitudinem electorum.

Probatum idem ultimo principaliter ex efficacia sanguinis Christi: Nam, cum quæstio præcipue sit de adultis fidelibus post aduentum Christi, videtur pertinere ad efficaciam Passionis & Sanguinis Christi, ut plures ex fidelibus post eius aduentum saluentur quam damnentur. Sicut ante eius aduentum, ex minori participatione Passionis roudum impletæ, plures damnabantur quam saluabantur. Confirmatur primò, quia ex Angelis plures fuerunt prædestinati quam reprobat, ut dictum est Apoc. 12. & tamen ii non fuerunt à Christo redempti. Ergo multò magis id dicendum videtur de hominibus, ad quos Christi redemptio pertinet: ut appareat magis virtus & efficacia Christi; ad cuius gloriam prædestinati sunt, quotquot sunt. Confirmatur secundò ex multitudine innumerabili Martyrum. Nam sub vno Diocletiano, ut notat Cornelius in Apoc. 7. vers. 9. singulis mensibus cæsa sunt septem & decem millia. Qui numerus multiplicatus per decem persecutionis annos, efficit duos milliones Martyrum. Ex quo fit verisimile, id quod notat Genebradus in Psal. 78. posse singulis annis diebus celebrati festa Martyrum triginta millium: immo, ut habetur ex vetusto codice reuelationum sanctæ Birgittæ, in sola vrbe Roma celebrari posse singulis diebus festa Martyrum septem millium. His adde sanctos Confessores, de quorum multitudine plura in iisdem reuelat. cap. 17. Confirmatur tertio, quia prædestinati sunt Christi familia, & Aulici; cum sit *in omnibus ipse primatum tenens*, ad Coloss. 1. Ergo pertinet ad maiorem gloriam Christi maior numerus prædestinatorum: Sicut ad maiorem gloriam Principis maior numerus Aulicorum. Ergo hoc potius affirmandum est; cum cedat in excellentiam Christi. Hæc ferme argumenta adduci possunt pro hac sententia: neque vltius, ut arbitror, eius probabilitas potest excurrere, accommodata cupiditati magis quam veritati, optando potius exitu, quam sperando.

Martyrum
multitudo
numerabilis.
Cornelius.

Genebrard.
Martyrum
singulis die-
bus triginta
millium me-
moria.
Reuelationes
S. Birgittæ.

Ad Coloss. 1.

CAPVT III.

Prædestinatorum numerum inter adultos fideles excedi à numero reprobatorum, è Scripturis ostenditur.

Reprobatorum
numerus ex
fidelibus
adultis ma-
ior, quam
prædestina-
torum.
Lyranus.

Contraria sententia videtur verior. Quam tueretur Lyranus, Carthusianus, & Maldonatus in cap. 22. Matth. in illa verba, *Pauci verò electi*. Cajetanus in Matth. 25. Bellarminus in libello de gemitu columbæ lib. 1. cap. 6. Fasolus tom. 2. in p. p. quæst. 23. art. 7. in commen. art. num. 7. citans etiam pro hac sententia Alvarez, quem non

vidi. Ruiz. de prædestin. disput. 54. sect. 1. num. 16. Smising. tom. 1. tract. 3. disput. 6. de proud. qu. 13. num. 804. Drexellius in Zodiaco Christiano in coron. de paucitate, &c. Inclinat Molina in 1. p. qu. 23. num. 7. conc. 3. Nec dissentiunt Suarius & Lorinus locis citatis, vbi comprehendunt etiam baptizatos paruulos. Denique idem sentit Abulensis quæst. 69. in 22. Matth. vbi dicit, *quod ista positio est communis, & satis verisimilis*: quorum sententiæ adhæreo. Licet enim res hæc soli Deo possit esse nota, *cui soli notus est numerus electorum*, vt in Oratione dicit Ecclesia: & ideo hanc vt omnino dubiam pronunciet Vasquez in 1. p. dis. 101. cap. 4. Non tamen ex hoc tollitur, quin ex principiis reuelatis possit de ea ferri iudicium aliquod, si minus certum, saltem probabile; cum præsertim id quod dicitur de notitia numeri soli Deo reseruata, intelligi debeat de tali determinato numero, puta quoddam sint tot vel tot milliones; non autem de magnitudine numeri accepta in generali, & comparatiuè ad numerum reproborum. Et ideo sanctus Thomas p. p. qu. 23. art. 7. in corp. dicit *Soli Deo cognitum esse numerum electorum*: & tamen in responsione ad 3. absolutè pronunciat *pauciores esse qui saluantur*: & ex ratione quam affert, id videtur sentire etiam inter adultos fideles, vt patebit infra. Hæc igitur sententia ita explicata.

Probatur primò è Scripturis. Primus locus est Isa. 24. *Hæc erunt in medio terræ, in medio populorum, quomodo si pauca oliuæ, quæ remanserunt excutiantur ex olea: & racemi, cum fuerit finita vindemia. Hi leuabunt vocem suam, atque laudabunt: cum glorificatus fuerit Dominus.* Loquitur de saluandis in fine mundi, vt expressè Hieronymus, aliique interpretes in hunc locum; & vt egregiè explicat Bellarminus loco cit. dicit *numerum reproborum similem fore multitudini oliuarum, quæ cadunt in terram, cum primum excutitur olea: paucitatem autem electorum similem fore paucitati oliuarum, quæ manus excutientium fugerunt: & paucitati racemorum qui finita vindemia casu reperiuntur in vinea.* Ideo pauci illi electi leuabunt vocem suam, atque laudabunt, &c. Loquitur autem de paucitate fidelium electorum per comparisonem ad alios etiam fideles. Loquitur enim de iis, tanquam de paucis oliuis remanentibus in eadem arbore: & de racemis vix residuis in eadem vinea: quod est dicere de fidelibus in eadem Ecclesia. Idem significatur Micheæ 7. *Va mihi quia factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemia. Præcoquas ficus desiderauit anima mea.* Quia nimirum tam racemi collecti post vindemiam, quàm ficus præcoquæ, & ante tempus, paucissimæ sunt; & his comparat iustos, atque electos. Ideo sequitur; *Periit sanctus de terra, & rectus in hominibus non est.* Quia scilicet hi, vt explicat Ribera, sunt multò pauciores; ita vt cum multitudine malorum comparati, vix vlli dici queant. Ideo in prædicto loco Isaia

Carthusian.
Maldonatus.
Caietanus.
Bellarmin.
Fasolus.
Smising.
Drexellius.
Molina.
Suarius.
Lorinus.
Abulensis.
Vasquez.

S. Thomas.

Isa. 24.

Hieronym.
Bellarmin.
Prædestinati
velut racemi
finita vindemia.

Micheæ 7.

Ribera.

Isaia 10.
Predestinati
reliquie sal-
tus succissi.

Eusebius.

Christus
puer electos
scribit in li-
bro vite.

Gregorius.

Natiuitas
Christi præ-
destinationis
medium.

Isaia 28.

Hug. Card.

Predestinati
residuum po-
puli Dei.
Hieronym.

Esdras l. 4.

6.4.

Matth. 22.

August.

appellantur *Racemi finita vindemia*. Et Isaia 10. *Reliquia ligni saltus*, suscepta metaphora à paucitate lignorum, quæ remanent succisa sylua. *Et reliquia ligni saltus eius præ paucitate numerabuntur: & puer scribet eos.* Vbi Septuaginta: *Et relictæ ex iis numerus erunt*, idest, vt explicat Eusebius l. 2. de demon. Euang. cap. 40. *Pauci, & facillè numerabiles. Et puer scribet eos.* Nempe, vt idem Eusebius, *ille puer, de quo dictum fuerat, ecce virgo concipiet, & pariet filium: & hi erunt scripti in libro vite.* Ideo vt notat Gregorius homil. 8. in Euangel. *Nascituro Domino mundus describitur; quia ille apparebat in carne, qui electos suos ascriberet in æternitate.* Et hoc est quod dicit Isaia, *puer paruus scribet eos.* Siue quia Christi incarnatio & natiuitas medium fuit prædestinationis: siue quia designatio prædestinatorum fuit commissa Christo, vt ostendimus tomo 2. Theol. lib. 3. qu. 10. siue denique quia, fortasse magis iuxta litteram, prædestinati tam pauci sunt, vt dicatur per figuram hyperbolem eos etiam à puero vix paucas exarante notas scribi posse: *Et puer scribet eos.* Hi autem *præ paucitate numerabuntur: & ideo vocat reliquias ligni saltus.* Sicut etiam Isaia 28. appellat *residuum populi: Et erit, inquit, Dominus corona gloria, & sertum exultationis residua populi sui.* Quia scilicet, vt explicat Hugo Cardin. remuneraturus est sanctos suos. Sancti igitur, & electi Dei præ paucitate sunt residuum populi Dei, idest residuum inter fideles. Ideo in hunc locum Hieronymus: *Dominus, inquit, erit corona gloria his, qui in Ecclesia commemorantur: & ad multitudinem plurimorum errantium comparati parui sunt numero.* Electi igitur apud Isaiam modò vocantur *pauca oliua, quæ remanserunt: modò reliquia ligni saltus: modò residuum populi Dei.* Quid ex his aperte paucitatem non exhibet eorum, qui saluantur intra ipsam vineam Ecclesiæ, & in ipso populo Dei? Consonat is Esdras lib. 4. qui liber, licet non sit canonicus, tantæ tamen est auctoritatis, vt ab Ecclesia interferatur in Sacris Bibliis. Ibi autem cap. 8. introducit Angelus ita dicens: *Hoc seculum fecit Altissimus propter multos; futurum autem, propter paucos.* Et infra: *Multi quidem creati sunt: pauci autem saluabuntur.* Hæc è veteri testamento: quæ omnia in vnum testimonium congeessimus. Deueniendo autem ad nouum.

Secundus locus est Matth. 22. vbi dicitur *multi sunt vocati: pauci verò electi.* Loquitur autem non de iis, qui renuerunt venire ad nuptias, quos interpretari possumus infideles: sed de iis, qui ad eam venientes, & discumbentes, non sunt reperti à Rege *cum veste nuptiali*: quibus sine dubio significantur fideles iam in Ecclesia discumbentes. Licet autem dicatur, quod *Rex vidit hominem non vestitum veste nuptiali*: tamen sententia, quam Christus subdit, *multi sunt vocati, &c.* ostendit in illo vno representari omnes reprobos: quos dicit esse multos, *paucos verò electos.* Est expositio Augustini l. contra

Donatistas post collat. cap. 20. ubi: *Christus*, inquit, *in illo uno multam societatem malorum esse intelligendam, inter quos pauciores boni in convivio Dominico vivunt* (ecce paucitatem electorum intra Ecclesiam) *significare non distulit. Nam postquam dixit, ligatis manibus & pedibus proicite, &c. continuo subiecit, multi enim sunt vocati, pauci vero electi. Quomodo hoc verum est, nisi quia in illo uno grande corpus figurabatur omnium malorum, ante Domini iudicium convivio Dominico permixtorum?* Multitudo igitur, de qua Christus loquitur, est ex Augustino multitudo reproborum permixta cum electis in eadem Ecclesia: & sic respectivè ad solos Christianos dicitur multos esse vocatos, paucos vero electos. Idem repetit lib. 18. de civit. cap. 48. ubi: *De illis*, inquit, *qui vocati sic venerunt, ut de convivio proiicerentur: qui nunc replent Ecclesias: quos tanquam in area ventilatio separabit.* Præterea Gregorius hom. 19. in Evang. *Terribile*, inquit, *est valde, quod sequitur, multi sunt vocati pauci vero electi, quia & ad fidem plures veniunt, & ad caeleste regnum pauci perducuntur.* Pauciores igitur in Ecclesia fidelium inter sunt huic convivio vestiti veste nuptiali: plures non vestiti. Quippe, ut explicat Anselmus in eum locum *intran ad nuptias non cum veste nuptiali, qui in sancta Ecclesia commorantes fidem habent; sed charitate carent.* Et infra: *Mirandum, quòd hunc amicum vocat (amice, quomodo huc intrasti, &c.)* subdit autem post hunc reprobaturum; *Multi sunt vocati, pauci vero electi: quia, ut expendit idem Anselmus, repulso uno, in quo omne malorum corpus exprimitur, generalis protinus sententia subinfertur, cum dicitur, multi sunt vocati, &c. quasi dicat, quod de uno dixi, de multis intelligatis.* Idem expresse habet Origenes in cap. 22. Marc. tract. 20. & Chrysostomus in Matth. quorum verba dabuntur infra. Idem sentit Abulensis quæst. 69. in hoc cap. Matth. ubi dicit quod *multi sunt vocati ad fidem, id est convertuntur ad eam, sed pauci electi: quia pauciores Christianorum sunt, qui salvantur, quàm qui damnatur.* Loquitur autem de adultis, quos dicit convertos ad fidem. Iuxta igitur communem expositionem Patrum multitudo vocatorum ad convivium, respectu quorum Christus dixit paucos esse electos, est multitudo fidelium in eadem Ecclesia discumbentium: respectivè ad quos à Christo electorum paucitas pronunciat. Consonat Propheta dum dicit Psal. 16. *Domine à paucis de terra divide eos*, ubi legit Chaldaeus; *A justis, & electis divide eos.* Adeo verum est quod *pauci sunt electi*, ut in Scripturis perinde sit dicere pauci, ac dicere *electi*. Contra verò idem est dicere multi, ac reprobi. Ideo Deus Psal. 54. quæritur, *quoniam inter multos erant mecum.* In quem locum Augustinus: *In multis*, inquit, *erant mecum. Qui se separaverunt à me mecum erant, non in paucis, sed in multis: etenim per totum orbem pauca sunt grana, multa sunt*

Reprobi omnes illo uno significati non vestito veste nuptiali.

Gregorius.

Anselmus.

Origenes. Chrysostomus. Abulensis.

Psal. 16. Electi dicuntur pauci de terra.

Psal. 54. Augustin. Reprobi, & multi, idem sonant.

palea. Quod ergo ait inter multos mecum erant, id est ex Augustino, inter reprobos igni comburendos, ut paleas, non inter electos congregandos ut triticum in horreum, ex Matth. 13. Idem igitur est dicere multi, ac dicere reprobi: idem pauci, & electi; ut clarius verificetur; *Multi sunt vocati, pauci vero electi.*

Matth. 7.
Angusta salutis porta
arcta via.

Tertius locus est Matth. 7. *Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem: & multi sunt, qui intrant per eam. Quàm angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam: & pauci sunt, qui inveniunt eam.* Expressè demonstrat paucitatem electorum, & multitudinem reproborum. Neque potest hoc explicari respectivè ad omnes homines, etiam infideles. Primò, quia arctitudo viæ, quæ ducit ad vitam, consistit maximè in observatione præceptorum. Quare dicitur Psal. 118. *Deduc me in semitam mandatorum tuorum.* Semita idem est ac via arcta: semita autem mandatorum communis est etiam fidelibus adultis. Ergo arctitudo ista, quæ facit paucitatem respectivè ad multitudinem reproborum, accipienda est etiam inter fideles adultos. Secundò, quia hæc Christus dixit solis Discipulis in sermone habito in monte, ut patet ex

Psal. 118.

Matth. 6. Ergo alloquebatur solos fideles: ergo dum eos monet ut intrent per angustam portam, non potest hoc intelligi de porta fidei, quam jam intraverant: ergo intelligi debet de angusta porta mandatorum, per quam intratur ab iis qui sunt intra portam fidei. Ergo expressè loquitur de paucitate eorum qui salvantur inter fideles.

Matth. 6.

Lucæ 13.

Quod etiam patet ex Luc. 13. ubi ait quidam, *Domine, si pauci sunt qui salvantur? Ipse autem dixit ad illos, Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico vobis, querent intrare, & non poterunt.* Loquitur autem non de infidelibus, sed de fidelibus iniquis: subdit enim, *& dicet vobis, Nescio vos: discedite à me, omnes operarii iniquitatis.* Tertio, Patres id exponunt respectivè ad fideles. Chrysostomus lib. c. advers. vitup. vitæ Monasticæ, *Angusta, inquit, est janua, & arcta est via qua ducit ad vitam: & pauci inveniunt eam. Si verò pauci sunt, qui inveniunt, profectò longè pauciores erunt, qui ad summum eius pervenire possunt. Neque enim omnes, qui initio illam apprehenderunt (utique Christiani) ad finem etiam perducti sunt, sed alii in ipsis initiis: nonnulli in itineris medio; plurimi in ipsum fere*

Chrysostom.

Nazianz.

portum inveci naufragium fecerunt. nihil terribilius. Nazianz. or. 35. *Via, inquit, angusta est propter sudores: & quia non à multis teritur, si multitudinem eorum cogites, qui contrario itinere per vitium gradiuntur.* Non dicit per infidelitatem, sed per vitam. Augustinus in Psal. 39. alloquens fideles: *ecce, inquit, turba via lata, non frustra ipsa ducit ad amphitheatrum; non frustra ipsa ducit ad mortem. Via lata mortifera est. Latitudo eius delectat ad tempus: finis eius angustus in æternum.* Anselmus in eum locum, *intrate per angustam*

Augustinus.

Anselmus.

portam, &c. Quasi dicat, inquit, *Dura vobis videntur quae praecipio, & angusta* (ecce loquitur de angustia praceptorum) *quae Christus discipulis tradidit, sed per hanc duritiam, & angustiam intrandum est vobis ad vitam. Per latam multi ambulant: angustam pauci inveniunt. Latam non quaramus: nec inuestigatione opus est sponse se offert erranti. Angustam verò nec omnes inveniunt; nec, qui inuenierint (vtique fideles) statim ingrediuntur per eam. Multi enim inuenta veritatis via, capti seculi voluptatibus de medio itinere reuertuntur. Si igitur Christus alloquitur fideles, & loquitur de angusta porta ex difficultate obseruandi pracepta, manifestè apparet loqui de paucitate fidelium, qui per hanc viam praceptorum gradiuntur, respectiue ad multitudinem eorum, qui ambulant per viam latam voluptatum: quae ducit ad perditionem. Et in hoc sensu accipi solet communiter à fidelibus via arcta & via lata. Credendum igitur est Christo de via; qui solus nobis Dux esse potest ad patriam. Et, cum manifestè appareat plerisque fidelium ambulare per viam latam, euidenter debet esse consequentia plerisque duci ad perditionem. Quod animaduertens Augustinus in Psalm. 39. in ea verba. *Videbunt iusti, & timebunt, timebunt, inquit, angustam viam. Vident illac latam viam; vident hac angustam. Hac vident paucos, illac multos. Loquitur autem Augustinus inter ipsos fideles. Subdit enim; Noli numerare turbas hominum incedentes per vias latas, implentes crastinum circum, ciuitatis natalem clamando celebrantes, ciuitatem ipsam malè viuendo turpantes. Noli illos attendere, multi sunt: & quis numerat? pauci autem per viam angustam. Profer stateram: appende; vide contra pauca grana electorum, quantam paleam reproborum leues.**

Anselmus.

Quartus locus est Matth. 26. *Amen dico vobis, quia diues difficile intrabit in regnum caelorum. Et iterum dico vobis: Facilius est camelum per foramen acus transire, quam diuitem intrare in regnum caelorum. Auditis autem his discipuli mirabantur valde, dicentes, Quis ergo poterit saluus esse? Quae illatio iure facta est à discipulis: Quippe à minore vsque ad maiorem omnes auaritia student, Ier. 6. Et omnes quae suasunt, quarunt, ad Phil. 2. Si igitur etiam inter ipsos fideles ex ore Christi pene impossibile est diuitem intrare in regnum caelorum; manifestè apparet etiam inter fideles paucitas saluandorum. Qui enim non sunt diuites re, sunt diuites spe & affectu: quod deterius est. Nam, *Qui volunt diuites fieri, incidunt in laqueos & tentationes diaboli*, 1. ad Tim. 6. Vnde sequitur etiam inter fideles paucos saluari; eos scilicet qui voluntariè facti pauperes spiritu, vel saltem affectu, diuitiis non inhærent. De quibus dici potest illud tritum Poëtae, *Rara avis in terris*, seu potius illud Sapientis Eccl. 31. *Beatus vir qui post aurum non abiit. Quis est hic &c.* Confirmatur ex Matth. 6. vbi di-*

Matt. 16.

Diuitibus
difficultas sal-
utis.

Ierem. 6.

Ad Philip. 2.

2. Ad Tim. 6.

Eccles. 31.

Matth. 6.

Augustinus. citur, *Nemo potest duobus dominis seruire.* Quod Christus explicans subdit, *Non potestis Deo seruire, & mammona;* id est, vt Augustinus & alii interpretantur, diuitiis, lucro, pecuniæ. Idcirco monet ibi Christus refecendam à Christianis sollicitudinem etiam victus & vestitus: *hæc enim omnia gentes inquirunt.* Quotus autem quisque est, qui pecuniis non inhiet, qui mammonæ non seruiat, qui pene totam sollicitudinem huic sæculo non impendat? Si igitur hi ex ore Christi non Domino seruiunt, sed mammonæ, non poterunt connumerari inter eos qui expectant mercedem à Domino, atque adeo nec inter electos. Hoc autem est maxime animaduertendum: quia in plerisque tota fiducia de felicitate salutis pendet ex hoc quod putent posse se & Deo seruire, & pecuniæ: cuius contrarium Christus definit, *Non potestis Deo seruire, & mammona,* exemplificans etiam in necessariis ad vestitum & victum. Si igitur etiam inter adultos fideles paucissimi sunt, qui pecuniæ saltem affectu non seruiunt, paucissimi etiam erunt qui Domino seruiunt; cum nemo possit vtrique seruire. Ergo sic paucissimi sunt qui expectare possunt à Deo tanquam à Domino gloriam vt mercedem. Ergo paucissimi sunt qui saluantur; cum salus adultis non obuেনiat, nisi vt merces seruitii impensi Deo.

VI.
Math. 25.

Quintus locus est *Math. 25.* vbi dicitur *regnum calorum simile decem virginibus; & quinque ex eis fatua, & quinque prudentes;* id est, vt explicat Christus in fine parabolæ, quinque virgines reprobæ, quibus dicitur *Nescio vos:* quinque electæ, quæ admissæ à sponso intrauerunt cum eo ad nuptias. Ergo etiam in statu perfectissimæ virginitatis, totidem à Christo ponuntur virgines reprobæ, quot electæ. Ergo hinc manifestè arguitur in statu imperfecto, qualis est status communis adulterorum fidelium, plures esse reprobos quàm electos; cum valde recedat hic status communis à statu perfectissimo virginitatis. Quod expendens Gregorius homilia 12. in Euangelia, dicit *Redemptoris voce decem Virgines, omnes dici virgines: & tamen non omnes intra beatitudinis ianuam receptas.* Vnde infert *non solum nos debere praua opera fugere, & mundi huius inquinamenta deuitare, sed etiam cum magna cautela tenenda bona, quæ agimus; ne appetitus laudis subrepat, &c.* Quod vanæ gloriæ peccatum inter leuissima computatum, ponitur tot virginibus causa fuisse reprobationis. Chrysostomus homilia 79. in *Math.* dicit hanc parabola à Christo positam, vt ostenderet *virginitatem, quamuis verè habeatur si misericordia bonis caruerit, cum fornicatoribus eici.* Defectus autem in misericordia non solet grauius æstimari. Status autem virginitatis, qui à Cypriano lib. de disciplina & habitu Virginum dicitur *flos Ecclesiastici germinis, & illustrior portio gregis Christi,* talem numerum efficit reproborum, vt à Christo dicantur quinque Virgines reprobæ, & quinque electæ. Hoc autem non dictum est ad dehortandum à statu

Gregorius.
Virgines fatuæ ob vanam gloriâ reprobata.

Chrysostom.
Virgines fatuæ ob immiseriam damnata.

Cyprianus.

statu virginis, qui proximus est statui Angelico; sed, ut aduertit Chrysoſtomus loco citato, *Ne quis ea perfecta se totum fecisse existimaret*: cum dentur etiam virgines fatuæ & reprobæ. Quod expendens Caietanus in Matth. cap. 25. *Terribilis, inquit, sententia, quia media tantum pars fidelium, quorum lucent tam bona opera quam studia ad obuiandum sponſo, prudens, ac per hoc saluanda describitur.*

Chrysoſt.

Caietanus.

Sextus locus est 1. ad Cor. 10. *Nolo vos ignorare, fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt: & omnes mare tranſierunt: & omnes in Myſoe baptizati sunt in nube, & in mari: & omnes eandem escam ſpiritualem manducauerunt, & omnes eundem potum ſpiritualem biberunt: sed non in pluribus eorum beneplacitum est Deo: nam prostrati sunt in deserto. Hæc autem in figura facta sunt nostri. Et infra: Hæc autem omnia in figura contingebant illis. Duo dicit Apostolus, Primum est, patres Hebræorum, idest, eos qui decesserunt ex Ægypto, ut peruenirent ad terram promissionis, fuisse omnes baptizatos in nube & in mari; nempe præcedente columna nubis, in mari rubro, per figuram scilicet veri Baptismi: & omnes eandem escam ſpiritualem manducasse; nempe manna, quod ſpiritaliter figura erat Eucharistiæ: & omnes eundem potum ſpiritualem bibisse de ſpirituale conſequenti eos petra: non quod petra, quæ scaturiuic aquas Num. 20. dimota sit de ſuo loco miraculoſè, & ſecuta per desertum Hebræos, ad perpetuam aquarum ſcaturiginem, ut ſomniarunt Rabbinii: sed quia omnes eundem potum fidei bibebant de ſpirituale conſequenti eos petra: petra autem erat Christus, per fidem scilicet in Christum venturum, Abrahæ iam pridem promiſſum. Et tamen non in pluribus eorum beneplacitum est Deo. Nam prostrati sunt in deserto. Quippe egreſſi de Ægypto cum ſexcentis ferè millibus pedum, absque paruulis & mulieribus, ut dicitur Exod. 12. non intrarunt terram promiſſam, præter Caleb & Iosue, ut habetur Deut. 1. Alterum, quod dicit Apostolus est, hæc omnia in figura contingiſſe illis, quia scilicet terra promiſſa figura erat æternæ patriæ: desertum, figura erat huius vitæ: Hebræi baptizati in mari rubro, & credentes in Christum venturum, figura erant fidelium, qui sunt in Ecclesia post Christum. Pharaon, & Ægyptii omnes demerſi, figura reproborum infidelium: Hebræi mortui in deserto, & non intrantes terram promiſſionis, figura reproborum ex fidelibus: Iosue & Caleb intrantes in terram promiſſam, figura electorum; ut expreſſe docet Gregorius in Pſalmos ſeptem pœnitentiales. Ergo ex hoc habetur intra fideles Ecclesiæ tanta paucitas ſaluandorum, eorum scilicet qui ingrediuntur terram promiſſam, ut designetur per ſolos Iosue & Caleb, nempe per ſolos duos comparatos ad infinitam multitudinem ab eadem terra promiſſionis excluſam. Videtur argumentum Origenis hom. 21. in cap. 26. Num. vbi, *Terra, inquit, huius (terræ promiſſionis) diui-**

1. Cor. 10.

Num. 20.
Petram ſcaturientem
aquaſ, ſequacem
fuiſſe populi per
desertum ſomniarunt
Rabbinii.

Iſtaëlita in
deserto fidelium
Chriſtianorum
figura,
Exod. 12.
Deut. 1.
Iosue & Caleb ſoli
ingreſſi terram
promiſſionis
paucitatem
ſaluandorū
designant.
Gregorius,
Origenes.

tionem, hereditatemque terrenam speciem dicimus tenere, & imaginem futurorum, ac formam celestis illius hereditatis ostendere. Requiro in illa, qui sint plures, & qui sint pauci; & inueni ibi beatiore paucos haberi, quam plures, &c. prosequens hoc argumentum, quod pauci sint qui saluantur. Disertè id ex hac figura collegit August. serm. 102. de tempore, vbi, *Non transitoriè, inquit, nec negligenter, sed cum ingenti tremore considerandum est, quia de sexcentis millibus duo tantum terram repromissionis ingressi sunt. Hoc ergo audiant, qui ita Dominum misericordem esse volunt, ut iustum esse non credant.*

Confirmatur, quia si in Israëlitis qui ante aduentum Christi populus Dei erant, non figuram, sed rem ipsam inspiciamus, prædestinati ex iis numerantur Apoc. 7. duodecim millia è singulis tribubus, excepta tribu Dan, & substituta loco eius tribu Leui: qui conficiunt numerum centum quadraginta quatuor millium, & hos solos ex Hebræis prædestinatos esse affirmat Bellarminus libello citato, & alii in eum locum. Hic autem numerus, per tot sæcula ab Abrahamo vsque ad Christum, minimus omninò est comparatus ad totam Hebræorum multitudinem. Quippe Dauide regnante numerata sunt ex Israel mille millia, & centum millia virorum educentium gladium: de Iuda autem quadringenta septuaginta millia bellatorum, Paralip. 1. cap. 21: & ex numero hostiarum, quas in Paschate recenset Iosephus lib. 2. bell. Iud. cap. 17 colligit eruditissimus Raynaudus in libello de sancto Latrone, tempore Paschatis convenire solitos Hierosolymis, quadragies centum, & centum hominum millia. E tanto Hebræorum numero per tot sæcula toties replicato computantur solùm centum quadraginta quatuor millia signati, idest iuxta communem expositionem prædestinati & electi. Quod in his accipiatur numerus certus pro incerto, vt volunt Cornelius, & alii, saltem genericè verificatur: vt aduertit Viegas in eum locum, multò minorem esse numerum signatorum, idest electorum ex Iudæis, quàm sit reliqua multitudo ad eandem synagogam spectantium. Et sic colligere possumus numerum electorum inter fideles Ecclesiæ, quæ synagogæ successit, multò minorem numero reprobatorum; cum hoc ipsum, quod non in pluribus eorum beneplacitum sit Deo, in figura factum sit nostri, vt dictum est Apostolo. Quamobrem Irenæus libro 4. aduersus hæres. cap. 46. citans hunc locum Pauli, *Quemadmodum, inquit, ibi (in synagoga) in pluribus eorum qui peccauerunt, non bene sensit Deus: ita & hio (in Ecclesia) sunt vocati multi, pauci verò electi.* Chrysostomus etiam in eum Pauli locum: *Ostendit, inquit, quemadmodum illis (Hebræis) non profuit tanti muneris fructus: ita neque his baptismatis munus & spiritualia mysteria proficere, nisi vitam tali gratia dignam exhibeant.*

VII.
Augustin.

Apocal. 7.
Prædestinati
ex Hebræis
centum quadraginta
quatuor mil-
lia.

Bellarmin.
1. Paral. 21,
Iosephus.
Raynaudus.
Quatuor
Hebræorum
milliones
conuenire
soliti Hiero-
solymis die
Paschatis.
Cornelius.
Viegas.

Irenæus.

Chrysost.

1. Cor. 9.

Septimus locus est eiusdem ibidem: *Omnes quidem currunt; sed*

vnus accipit brauium. Sic currite vt comprehendatis. Loquitur de brauiio æternæ gloriæ, vt patet ex contextu. Sequitur enim: *Omnis qui in agone contendit, ab omnibus se abstinere, & illi quidem vt corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam.* Quod prius appellauerat *brauium*, postea appellat *coronam incorruptam*. Dicit igitur, sicut ex omnibus qui currunt, non omnes, sed vnus accipit brauium: ita proportionaliter ex multis, qui ad æternam felicitatem currunt, vnus accipere coronam gloriæ. Loquitur autem non de quibuscumque, sed de iis qui iam fideles sunt, & gradiuntur per viam salutis: immo per eam non quomodocumque ambulant, sed *currunt*: & ex iis dicit *ab vno accipi brauium*. Et est planè id quod infra dicitur ex Patribus, inter ipsos fideles *è centum saluari vix vnus*. Non potuit expressius significari prædestinatorum paucitas, quàm à Christo per quinque Virgines, à Moysè per duos intrantes in terram promissionis; à Paulo per *vnus accipientem brauium*. Expendenda etiam sunt duo, quæ addit ad significandam hanc paucitatem. Primum est, *Omnis qui in agone contendit, ab omnibus se abstinere, &c.* vt ostendat requiri ad accipiendam coronam in agone, vt quis *ab omnibus se abstineat*. Quotus autem quisque est, qui hoc faciat? Alterum quod subdit, est, *Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo; ne, cum aliis predicauerim, ipse reprobus efficiar.* Apostolus & Magister Gentium, qui de se dictum nouerat, *Vas electionis est mihi iste*, timet ne efficiatur reprobus, nisi *castiget corpus, & in seruitutem redigat*: idque postquam predicauerat Christum gentibus, & in perpetua virginitate permanerat, vt ipse de se testatur 1. ad Corinth. 7. Apertè ex hoc colligitur mens Pauli de difficultate salutis, & paucitate electorum, à quibus timet excludi vas electionis. Quamobrem Chrysostomus in eum locum, *Quidnam, inquit, nos dicemus, si Paulus hoc timuit, cum talis esset præceptor; cum post predicationem, & orbis terrarum susceptum patrimonium, formidauit?* Et infra: *Nam si predicare, docere, innumeros ad salutem adducere, illi non sufficit ad salutem, nisi se irreprehensibilem exhibeat, longè minùs sufficet nobis.*

Octauus locus conflabitur ex plurimis tum figuris, tum similitudinibus sacræ Scripturæ, quibus electorum intra Ecclesiam paucitas designatur. Prima figura est arca Noë, in qua ex tota hominum multitudine paucissimi saluati sunt. Hæc figura ad hanc paucitatem saluandorum ostendendam in Ecclesia adhibetur, 1. Petri 3. *Quando expectabāt Dei patientiā in diebus Noë, cum fabricaretur arca: in qua pauci, idest octo animæ saluæ factæ sunt per aquam: quod & vos similis forma saluos facit Baptisma.* Dicit arcam, in qua Noë cum paucis saluus factus est per aquam, figuram fuisse Ecclesiæ, in qua fideles salui fiunt per Baptismum. Signanter autem dicit *in arca paucos*, idest *octo animas saluas factas esse*, vt ostendat paucitatem prædestinatorum

Paucitas saluandorum à Paulo significatur per unum accipientem brauium.

Paulus timēs reprobari, difficultatem summam ostendit salutis.

1. Cor. 7.

Chrysost.

VIII.

1. Petri 3.
Arca Noë figura saluandorum.

in Ecclesia. Quamuis verò hic non fiat comparatio fidelium inter se, tamen cum dicitur paucos saluandos esse in Ecclesia, sicut pauci, id est octo animæ saluæ factæ sunt in arca, respectiue ad reliquos omnes homines, qui tunc in diluuiio perierunt, satis ostenditur tanta in Ecclesia paucitas saluandorum, vt comprehendere non possit præter paruulos maiorem partem aduultorum: nulla enim daretur proportio cum iis, qui in arca octo tantum, respectiue ad reliquos omnes homines, saluati sunt. Diluuium autem illud vniuersale figuram fuisse

Diluuium
vniuersale fi-
gura extre-
mi iudicii.

extremi Iudicii, dicitur etiam à Dauide Psal. 33. *Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno. Verumtamen in diluuiio aquarum multarum ad eum non approximabunt.* Ex hoc diluuiio in Ecclesiæ arca pauci salui fiunt: licet multi sint intra hanc arcam. Ideo subdit ibidem Petrus, *quod & nos similis forma saluos facit Baptisma: non carnis depositio sordium, sed bona conscientia interrogatio in Deum.*

Augustinus.

Quod perpendens Augustinus libro 5. de baptisate contra Donat. cap. 18. dicit *homines in vnitae Catholica baptizatos, qui seculo solis verbis, non factis renunciant, non pertinere ad huius arca mysterium, in quibus non est conscientia bona interrogatio.* Hanc eandem arca

Chrysostr.

figuram ad ostendendam paucitatem electorum affert Chrysostr. libro 1. aduers. vitup. vitæ Monasticæ, vbi: *Cum Christus, inquit, amplio rem peccantium partem asseueret, atque in paucis salutem præfinitam dicat, Quid impugnas aduersum me? Prorsus enim idem facis, ac si de Noë & diluuiio nobis verba facientibus admirareris: & an id fieri potuerit, duoque tantum vel tres homines effugerint, interrogares.*

Arca pars
superior ar-
ctæ, inferior
lata paucita-
tem salvan-
dorum desi-
gnat.
Or genes.

In hoc etiam expendi oportet, quod arca cacumen, seu pars superna, erat arctissima; pars verò inferna erat latissima: vt significaretur in arca Ecclesiæ paucos ad superna deduci plurimos ad inferna. Quod adnotauit Origenes hom. 21. in cap. 26. Num. vbi, *Quam pauci, inquit, sunt qui saluantur, Sed & in arca qua à Noë constructa est, vbi mensura calitus designatur, in inferioribus arca centum cubitorum ponitur longitudo, & quinquaginta latitudo: summitas in vnius cubiti spatium consumatur.*

Incendium
Sodomorum
figura futuri
jud. cit.

Secunda figura reperitur Gen. 20. vbi Pentapolitanum incendium figura fuit extremi Iudicii; cum Dominus: vt canit Ecclesia, *venerit indicare saculum per ignem.* Loth autem, & tres aliæ animæ ex eo igne saluæ, quo omnes quinque vrbium incolæ perierunt, incendio extendente se per septuaginta duo milliaria in longum, & novemdecim in latum, vt testatur Iosephus lib. de antiqu. Hebr. signa sunt paucorum electorum, qui in eo vniuersali incendio saluabuntur. Quod animaduertens Isidorus Hispalensis alleg. in Script. Loth, inquit, *typum habuit Sanctorum, qui in fine saculi ab impiorum incendio liberabuntur.*

Tertia figura est ingressus paucorum in terram promissionis: de qua

dictum est supra occasione testimonii producti ex Paulo.

Quarta figura est eversio urbis Iericho, salva sola domuncula mulieris nomine Rahab, ut habetur in libro Iosue cap. 7. Iericho enim, ut notat Gregorius hom. 2. in Evang. *idem sonat ac Luna, & mundi huius mutabilitatem designat.* Muri autem Iericho *clangentibus tubis illico corruentes*, Iosue 6. mundi figurabant excidium completum extremo die *in novissima tuba*, 1. ad Cor. 15. Rahab autem, quæ sola salvata est cum paucis, figura fuit salvandorum. Dicitur enim ad Heb. 11. *Rahab fide non periisse: & Iac. 2. Rahab ex operibus justificata.* Ideo à Chrysostomo hom. 5. de pœnit. dicitur *admirabilis illa Rahab per pœnitentiam salvata.* Et Iosue 2. dicitur salvata per *signum funiculi coccinei*: quia scilicet, ut notat Ambrosius libro 5. de fide cap. 5. *vexilla Dominica Passionis attollens coccum in fenestra ligavit: ut species cruoris mystici, quæ foret mundum redemptura vernaret.* Nempe electi omnes, ut notat Rupertus in cap. 13. *per unum salvantur funiculum coccineum, per Crucis & Passionis Christi signaculum.* Si igitur, ut notat Lyranus in eum locum, *Iericho significat civitatem culpæ, quam fecit amor sui, usque ad contemptum Dei*; in hac latissima civitate reproborum electa est ad salutem sola Rahab, quæ erat in medio illorum, ut ait Chrysostomus homilia 5. de pœnit. *velut in lotabro confusa margarita, aurum in luto abjectum, flos spinis confossus, religiosa anima inclusa in loco impietatis.* Hanc igitur comparisonem habent electi ad reprobos, quam domus Rahab ad universam urbem Iericho.

Quinta figura sumitur ex libro Iudicum cap. 7. ubi ex triginta duobus millibus qui erant in exercitu, Gedeon elegit tantum trecentos qui victoriam de hostibus reportarent, reliquos reprobavit. Gedeon autem apertissima est Christi figura, ut expressè Origenes hom. 8. & 9. in lib. Iudicum, Augustinus serm. 108. de tempore, & lib. 7. quæst. in lib. Iud. Theodoretus q. 14. & 15. in lib. Iud. & alii. Idque habetur Isaïæ 10. ubi dicitur de Christo *sceptrum exactoris superasse, sicut in die Madian*, idest, sicut Gedeon Madianitas. Trecenti igitur electi inter triginta duo mille rejectos, significant electos inter reprobos. Sicut enim fuerunt rejecti, *qui curruerunt genua ut biberent*; & electi, qui hoc non fecerunt; ita, ut notat Origenes hom. 9. in l. Iud. *ille electus est, qui postquam ad aquam Baptismi ventum est, flecti ad terrenas necessitates nescit: qui vitium non indulget: neque ob peccati sitim sternitur pronus.* Apertè loquitur de Christianis: ait enim, *postquam ventum est ad aquam Baptismi.* E quibus tota ferè multitudo rejecta dicitur, præter trecentos, qui electi sunt ex eo quod *lambent aquam, sicut lambit canis.* Quippe, ut notat Augustinus in lib. Iud. *quod illi probati sunt, per quos vinceret, qui similes in bibendo canibus dicerentur, significat quod contemptibilia & ignobilia elegit*

Rahab figura prædestinatorum.

Iosue 7.

Gregorius.

Iericho quid significet.

Iosue 2.

1. Cor. 15.

Ad Heb. 11.

Iacob 2.

Chrysostom.

Iosue 2.

Ambros.

Rupertus.

Iericho civitas culpæ.

Lyranus.

Chrysost.

Iud. 7.

Gedeon

Christi figura.

Origenes.

Augustinus.

Theodor.

Isaïa 10.

Trecenti

Gedeonis

milites figura electorum.

Origenes.

Coram Ge-

deone ele-

cti, qui lam-

bebant aqua-

ut canes.

August.

- 3. Reg. 19.* Dominus. Electi igitur à Domino ad vincendos Madianitas, idest dæmones, eam proportionem habent ad reprobos, quam soli trecenti ad triginta duo millia rejectorum. Simile quid habetur lib. 3. Reg. cap. 19. ubi dicitur *Deum dereliquisse sibi in Israël septem millia virorum, quorum non sunt incurvata genua ante Baal.* Ex multitudine pene innumerabili Israëlitici populi, non plus quàm septem millia sibi à Deo reservata paucitatem designant electorum inter fideles.
- Revelaciones S. Birgittæ.* Ideo in revel. sanctæ Birgittæ lib. 1. cap. 56. Christus ei ita dicit: *Sicut dicebatur ad Heliam, qui nullum superesse putabat amicum meum, habeo septem millia, &c. Sic ego, licet multi sint inimici, habeo tamen occultos amicos inter eos.*
- Ezechiel. 9.* Sexta figura habetur Ezech. 9. ubi jubetur Angelus signare Tau super frontem virorum gementium, & dolentium super abominationibus qua fiebant: & interficere omnes reliquos, incipiendo à sanctuario.
- Augustinus.* Ex qua figura Augustinus lib. de unitate Ecclesiæ. cap. 13. colligens paucitatem salvandorum ex fidelibus, *De bonorum, inquit, paucitate propter malorum plurium comparationem pauca commemorò.* Et infra. *Vidit Ezechiel signatos quosdam, ne cum malis pariter interirent, de quibus dicitur, qui gemunt, & moerent peccata populi mei, qua fiunt in medio eorum. Populum suum non diceret, quem paucis solis illaesis, perire mox jubet, nisi qui ejus sacramenta gestabant.* Apertè loquitur de paucis electis in comparatione plurium perditorum ex eodem populo Dei. Ex quo, ut notat Origenes homil. 8. in Ezech. *Illi solùm hospites reservantur, quos Thau littera, idest crucis pictura, signabat.* Advertendum etiam in hac figura sex viros: idest, ut explicat Theodoretus, & alij, sex Angelos missos ad occidendum: unum verò ad signandum Thau; sex ad reprobos, unum ad electos, illorum multitudinem, horum paucitatem designare. Idem habetur ex Apocalypsi cap. 7. ubi mittitur etiam unus Angelus ad signandos electos: & cap. 15. *Septem Angeli cum septem phialis plenis iracundia Dei viventis: & cap. 8. introducuntur septem Angeli cum septem tubis: quæ datæ erant ad intimanda supplicia. Et primus Angelus tuba cecinit: & facta est grando, & ignis, &c. Et secundus Angelus tuba cecinit: & tanquam mons magnus igne ardens missus est in mare: & sic in cæteris septem tubis; quæ datæ sunt septem Angelis. Unus vero Angelus stetit ante altare habens thuribulum aureum de orationibus sanctorum &c. septem Angeli designantur ad supplicia reproborum, unus ad orationes sanctorum.*
- XI. Apoc. 20.* Huc etiam pertinet, quod dicitur in eadem Apocal. cap. 20. ubi *Ioannes vidit mortuos magnos, & pusillos stantes in conspectu throni: & libri aperti sunt: & alius liber apertus est, qui est vita.* Contrà distinguit librum vitæ, in quo electio & opera eorum bona scripta sunt, ab aliis libris, in quibus scripti sunt reprobi, & opera eorum

mala. Quæ expositio patet ex sequentibus. Subdit enim, *indicati sunt mortui ex his quæ scripta erant in libris: secundum opera ipsorum; idest, vt interpretatur Hugo; lecti sunt libri; & mortui, idest mali, indicati sunt à Sanctis secundum opera eorum quæ scripta erant in libris.* Liber vitæ vnicus ponitur: libri mortis seu reproborum plures: vnus ille, quia paucos continet saluandos: multi hi, quia multos continent damnandos. Quod adnotans Viegas in hunc locum, *Multi, Viegas.* inquit, *libri ad reprobos, vnicus libellus ad prædestinatos, spectabat: Cum enim multi sunt reprobi, multos oportet esse libros in quibus describantur. Quia verò, electi pauci numero, si cum reprobis comparentur, vnus, isque perexiguus libellus iis omnibus notandis sufficiet.*

Septima figura est probatica piscina, quæ, vt habetur Ioan. 5. erat Ioan. 5. quinque porticus habens. Ex his iacebat multitudo magna languentium cacorum, claudorum, aridorum expectantium aqua motum. Ex tanta multitudine ad descensum Angeli saluabatur vnus; ille scilicet, qui prior descendisset in piscinam, post motionem aqua. Hæc piscina symbolum erat baptismi, vt notat Tertullianus lib. de Bapt. c. 5. Ambrosius libro 1. de Spiritu sancto cap. 7. Chrysostomus in eum locum Ioannis, vbi, *cum vellet, inquit Deus appropinquantis baptismi fidem nos erudire, morbos per aquam expulit.* Ideo lectio Syriaca pro piscina vertit baptisterium. Angelus descendens in piscinam est ipsemet Christus appellatus Isaia 9. iuxta lectionem Septuaginta, *magni consilii Angelus, cuius virtute aqua baptismalis mouetur, seu eleuatur ad producendam gratiam.* Mirabile tamen est, quod cum per aquam baptismalem sanantur omnes, per aquam probaticæ piscinæ, vt ibi notat Augustinus, *saluabatur vnus; & postea quisquis veniret, non sanabatur.* Nimirum eo mysterio non aliud videtur posse significari, nisi Christianis post baptismum, perfectam & consummatam salutem, quæ in prædestinatione consistit, tam paucis obtingere, quasi è multis saluetur vnus. Quod fortasse significatur etiam Isaia 27. *Congregabimini vnus, & vnus filii Israël.* Figuratum id etiam fuit in vna vidua, ad quam missus est Elias; & in vno leproso quem mundauit Elisæus. Quod expendens ipsemet Christus Luc. 4. *Multi, inquit, vidua erant in diebus Elia in Israël, quando clausum est calum, & ad nullam illarum missus est Elias, nisi in Sarepta Sidonia ad mulierem viduam, & multi Leprosi erant in Israël sub Elisæo Propheta: & nemo eorum mundatus est, nisi Naaman Syrus.* Præterea id etiam innuitur Cant. 6. vbi dicitur quod *Salomoni sexaginta erant Regina, octoginta concubina, & adolescentularum non erat numerus.* Ex his vna columba, vna dilecta. Ex omnibus vnus leprosus mundatus: è plurimis vna Salomoni dilecta: ex innumeris vnus ex probatica piscina sanatus. Certè cum hæc mysterio non vacent, significant id quod infra dicetur è Sanctis, *è decem millibus saluari vix vnum.* Hæc quoad figuras.

Hugo Card.

Viegas.

Tertull.

Ambrosius.

Chrysostom.

Probatica

piscina figu-

ra baptil-

matis.

Angelus

descendens

in piscinam

figura Chri-

sti.

Vnus sana-

tus in pisci-

na paucitate

salvandi

designat.

Isaia 27.

Prædestina-

torum pau-

citas signa-

tur per uni-

tatem.

Luca 4.

Cantic.

Gen. 22.

ad Rom. 4.
Prædestinati
stellæ, repro-
bi, arena.
Dan. 12.

Augustinus.

1. Reg. 25.
Prædestinati
fasciculo
comparan-
tur.Mundus
ager, Ecclesia
hortus, electi
fasciculus.
Luca 9.
Gregorius.
Cant. 4.
Eusebius.

Quod verò attinet ad similitudines. Prima similitudo sumitur ex Gen. 23. vbi Abraham dicitur, *Multiplicabo semē tuum sicut stellas cæli, & sicut arenam quæ est in litore maris.* In hoc expende, quod Abraham dicitur ad Rom. 4. *pater omnium credentium*: & sic semen ipsi promissum, sunt omnes credentes. Præterea, assimilantur hi rebus valde dissimilibus, nempe *stellis cæli, & arena maris.* Nempe electi stellis cæli, vt dicitur Dan. 12. reprobis autem arena maris huius sæculi fluctibus agitata. Stellæ autem licet multæ sint, & ex artificiosa quadam dispositione innumerabiles videantur, non transcendunt ea quæ apparent, numerum mille & duarum supra viginti, vt Mathematici testantur. Hæc paucissimæ sunt respectu numeri arenarum, quæ per omnia littora non solum superficie tenus, sed etiam vsque ad profundum in quantitate adeo minima coaceruata & conspissata cernuntur: & ideo dicitur loco citato specialiter de arena maris, *quæ præ multitudine numerari non potest.* Electi igitur in comparatione reproborum, sunt stellæ cæli in comparatione numeri arena maris.

Est animaduersio Augustini libro 3. contra Cresconium cap. 37. vbi probans paucos saluari, nempe bonos Christianos, qui per seipsos multi sunt, in comparatione malorum, falsorumque itidem pauci sunt, subdit infra: *Sic etiam, vt de ipso Dei testamento dicam quod factum est ad Abraham de semine eius, quod est Christus, multæ sunt stelle, quas numerare non possumus: quibus tam grande calum undique circumfulget, & paucas dicimus in comparatione arena maris. Fortè stelle signauerunt spirituales Christianos: maris autem arena, carnales.* Hinc colligitur paucitas electorum etiam inter ipsosmet Christianos.

Secunda similitudo sumitur ex 1. Reg. 25. vbi appellantur electi, *fasciculus vinentium.* Erit anima Domini mei (Dauidis) *custodia quasi in fasciculo vinentium.* Inimicorum autem eius anima rotabitur, &c. vbi Glossa; *Pulcherrima comparatione statum iustorum & reproborum discreuit: quia scilicet, vt ibidem Lyranus, sicut ramusculi fasciculo ligantur, & in aqua ponuntur, & postea transplantantur; sic iusti transplantantur in terra vinentium.* Sed, quod ad rem nostram facit, electi comparantur fasciculo, qui, vt notat Cornelius in Amos 6. *componitur ex floribus selectis & paucis*: isque aptè significat paucitatem electorum inter fideles. Quippe mundus totus constans ex fidelibus & infidelibus, veluti quidam ager est ex Luc. 6. iuxta expositionem Gregorii hom. 13. in Euang. Ecclesia fidelium est quasi hortus conclusus, ex Cant. 4. Electi in tota amplitudine & mundi totius & Ecclesiæ, sunt veluti collectus ex hoc horto fasciculus: quia, vt notat Eusebius libro 1. in 1. Reg. *Sicut fasciculus vinculis colligatur: ita omnis cœtus Sanctorum eadem fide, spe & charitate constringitur.* Et sicut facillimum est fasciculum conseruare; ita electos omnes ab initio vsque ad finem sæculi, Deus sine vilo labore ructur. Electi ab initio

initio vsque ad finem sæculi non sunt nisi fasciculus, ad significandum paucitatem electorum. Ideo etiam dicitur Amos 9. *Qui edificat in cælo ascensionem suam, & fasciculum suum super terram fundavit.* In quem locum Cornelius, *Fasciculus*, inquit, *hic est Sanctorum colligatus vinculo charitatis in terra, vinculo predestinationis in mente Dei.* Quod autem hoc dicatur ad ostendendam electorum paucitatem, apertè Hieronymus in eum locum, *Ille*, inquit, *intelligitur, qui quotidie fasciculum suum fundavit super terram: de quo in Evangelio loquitur, Nolite timere, pusillus grex.* Idem est, ex Hieronymo, *pusillus grex, & fasciculus.* Sicut igitur, vt notat Beda lib. 4. cap. 54. in Lucam, *pusillum gregem electorum nominat ob comparationem maioris numeri reproborum;* ita etiam hic fasciculus ob selectionem & paucitatem electorum. Contrà verò reprobis sarmentis inutilibus comparantur, qui plurimi ex vitibus amputantur. Ideo dicit Ioan. 15. *Si quis in me non manserit mittetur foras, sicut palme, & arefcet; & in ignem mittent, & ardet.* Quod si aliquando reprobi assimilantur fasciculo, pluribus fasciculis, non vnico assimilantur, comburendis in gehenna, iuxta illud Matth. 13. *Colligite primum zizania, & colligate ea in fasciculos ad comburendum.* Vnicus viuentium fasciculus custodiendus in manu Domini ex loco citato sarmentorum plurimi fasciculi colligendi ad comburendum, in quo etiam reproborum pluralitas demonstratur. Quod innuit Hugo Cardinalis in eum locum Matth. vbi, *Fasciculus*: inquit, *electorum anima custodia in fasciculo: fasciculi reproborum, colligite ea in fasciculos fasciculi culpa; solue fasciculos deprimentes, cum contrà electi sint tanquam vnus viuentium fasciculus custodiendus in manu Domini.* Electi igitur fasciculus ex agro Ecclesiæ, satis demonstrat paucitatem eorum inter fideles.

Tertia similitudo sumitur ex Cant. 2. vbi electi assimilantur lilio, reprobi spinis. *Sicut liliu inter spinas ita amica mea inter mulieres;* siue, vt legit Augustinus, *inter filias.* Dicuntur electi esse inter reprobos, tanquam vnum liliu inter multas spinas. Non satis fuit comparari electos omnes florum fasciculo, nisi etiam, ad ostendendam paucitatem, assimilarentur vni lilio inter spinas quamplurimas. Vt autem appareat sermonem esse de electis in comparatione ad reprobos, non quoscunque, sed fideles, dicuntur esse sicut liliu inter spinas, sic ipsi inter filias, idest inter animas Christianas; quæ, quamuis reprobæ filiæ dici possunt per communicationem Sacramentorū. Est expositio Augustini in libro de vnitæte Ecclesiæ cap. 14. vbi loquens de bonorum paucitate per malorum plurium comparationem. *Est, inquit, in Canticis Canticorum, quod de sancta Ecclesia dictum, omnis Christianus agnoscit, sicut liliu in medio spinarum; ita proxima mea in medio filiarum. Vnde appellat spinas? propter malignitatem*

Amos 9.

Cornelius.
Electi fasciculus colligatus vinculo charitatis in terra, predestinationis in mente Dei.Hieronym.
Beda.Ioan. 15.
Electi fasciculus, reprobi fasciculis exprimuntur.

Hug. Card.

X.
Cant. 2.
Electi vt vnum liliu inter multas spinas.Augustin.
Peccatores fideles sunt spinæ, & sunt filia.

morum. Vnde filias vocat? propter communionem Sacramentorum. Dicit autem esse electos inter hos reprobos, tanquam vnum liliam inter plurimas spinas. Vnde infra colligit paucitatem Prædestinatorum inter fideles, vt patebit ex verbis quæ dabuntur infra.

*Matt. 3.
Electi triticum, reprobi paleæ.*

Augustinus.

Hæretici nõ paleæ, sed zizania.

Augustinus.

Reprobi paleæ sunt ad aream Eccle. siæ pertinentes, non ad horreum gloriæ.

*Matt. 13.
Semen verbi Dei in triplici terra sterile scit, fructum affert in unica.
Remigius,
& Thomas.*

Quarta similitudo sumitur ex Matth. 3. ubi electi comparantur tritico, reprobi paleis: *Permundabit Deus aream suam, & congregabit triticum suum in horreum: paleas autem comburet igni inextinguibili.* Loquitur de reprobis, non quibuscumque, sed fidelibus: tum quia desumuntur ex eadem area, quæ est Ecclesia: tum quia palea habet eandem radicem cum tritico. Ideo Augustinus libro 9. in Euang. in Matth. cap. 11. *Illi, inquit, qui in eadem fide mali sunt palea potius, quàm zizania reputantur: quia palea fundamentum ipsum habet cum frumento, radicemque communem.* Excludit autem etiam ipsos hæreticos, quos vult non venire nomine paleæ, sed zizania, quia *societate solius nominis Christiani in hoc mundo bonis permiscetur.* Inter fideles igitur Catholicos electi tritico assimilantur, reprobi paleis, quæ in comparatione frumenti sunt longè plures; ita vt in area vix grana appareant inter paleas. Est animaduersio Augustini in Psal 47. vbi in ea verba, *Suscipinus Deus misericordiam tuam in medio populi tui: (ita enim ipse legit, vbi vulgata templi tui) Populus, inquit, Dei censentur omnes, qui portant Sacramenta eius: sed non omnes pertinent ad misericordiam eius. (non omnes pertinent ad misericordiam electorum) Omnes quippe Sacramentum Baptismi accipientes Christiani vocantur: sed non omnes dignè illo Sacramento viuunt. Tamen, propter speciem pietatis, in populo Dei nominantur: quomodo ad aream, quando trituratur, non solum grana, sed etiam palea pertinet. Numquid & ad horreum pertinebit? Et infra: Non possumus negare paleas esse malos, & tam plures, vt inter eos prorsus boni non appareant: quomodo non apparent grana in area. Nam quisquis aream videt, potest putare, quod sola sit palea.* Vnde patet, ex Augustino, reprobos fideles, de quibus expressè loquitur, esse respectu electorum veluti quamplurimas paleas respectu paucorum frumenti granorum: ita vt possit putari ferè omnes esse reprobos: sicut quisquis aream videt, potest putare quod sola sit palea

Quinta similitudo sumitur ex Matth. 13. vbi dicitur *verbi Dei semen aliud cecidisse secus viam, aliud in petram, aliud in spinas; aliud in terram bonam.* Quatuor ponuntur loca; in quæ semen verbi Dei cecidit. Tria dicuntur recipere semen frustra: & sic pertinent ad reprobos. Vna tantummodò ex his quatuor dicitur *terra bona.* Quæ, vt notat ex Remigio sanctus Thomas in catena, *est fidelis conscientia electorum: qua verbum Dei cum gaudio, desiderio, & cordis deuotione suscipit: inter prospera, & aduersa similiter conseruat, & ad finem perducit.* Ecce prædestinationem ad finem perductam in vnica

terra bonorum inter plures malas. In quo observandum est sermonem esse de terris, in quas jactum est semen Evangelii. Ex his inter quatuor terra bona non nisi una. Et hæc *quæ fructum affert in patientia*: idest, ut explicat Gregorius hom. 15. in Evang. per multas tribulationes, & passiones. *Terra bona, inquit, fructus per patientiam reddit: Cum calcibus truditur oliva, concussionibus exprimitur. Per trituram grana separantur à paleis: & ad horreum purgata perveniunt.* Hoc paucis inter infideles contingere experientia demonstrat, ut jurè triplex à Christo assignetur terra mala, & reprobata; unica terra bona, & electa.

Gregorius.
Patientia sola fructum reddit in terra bona.

Sexta similitudo sumitur ex 2. ad Tim. 2. ubi assimilatur electi vasis aureis, & argenteis; reprobi vasis ligneis, & fictilibus. *Nonne, inquit, in magna domo non solum sunt vasa aurea, & argentea; sed & lignea, & fictilia: & quædam quidem in honorem, quædam in contumeliam.* Quod aperte electis & reprobis applicat ad Romanos 9. appellans electos *vasa misericordie*, reprobos *vasa iræ*. Sicut igitur ex eadem terra, quæ producit cretam, & aurum, fiunt vasa cretacea, & vasa aurea; sed multò plura cretacea, quàm aurea; quæ in comparatione vasorum fictilium perpauca sunt, & ex ipsa paucitate habentur in pretio: ita ex eadem terra humanæ naturæ, quæ *de terra est, & terrena*. 1. ad Cor. 15. multa fiunt vasa testacea, idest reprobi: & pauca vasa aurea, idest electi. Quod, quia fit dependenter à propria cuiusque voluntate bona, vel mala, ideo in hunc locum Chryostomus: *Non naturæ, inquit, carnalisque necessitatis est aureum esse, vel fictile; sed nostra tantummodo voluntatis.* Hæc eadem similitudo affertur loco supra cit. 4. Esdræ cap. 8. illius auctoritatis, de qua tunc diximus, ubi: *Dicam, inquit Angelus, coram te similitudinem. Quomodo interrogabis terram, & dicet tibi quoniam dubit terram malam, magis unde fiat fictile, parvam autem pulverem, unde aurum fit: sic & atas presentis seculi: multi quidem creati sunt: pauci autem salvabuntur.* Ex his apparet quocumque nos verterimus ad scripturas sive novi, sive veteris testamenti; sive ad verba, sive ad figuras, semper in iis terribile nescio quid modò exprimi, modò adumbrari de paucitate electorum. Ut meritò de hac possit enunciari, quod in alia materia scriptum reliquit S. Leo serm. de Transfiguratione, *nihil esse hoc firmitus, quod veteris, & novi testamenti concinit tuba: dum cum Evangelica doctrina antiquarum protestationum instrumenta concurrunt.*

2. ad Tim. 2.
Electi vasa aurea, & argentea, reprobi vasa lignea & fictilia.
Ad Rom. 9.

1. ad Cor. 15.

Esdræ 8.

S. Leo.